

فعل مضارع فعلی است که انجام شدن یک کار را در زمان حال یا آینده نشان می‌دهد. در زبان فارسی این فعل از بن مضارع + شناسه ساخته می‌شود و در زبان عربی با یکی از حروف مضارعه (أ، ن، ی، ت) آغاز می‌شود. اگر دانش‌آموز پایه هشتم باشید یا برای امتحان فارسی و عربی آماده شوید، یادگیری فعل مضارع یکی از مهم‌ترین بخش‌های کتاب درسی است؛ چون علاوه بر تشخیص فعل، باید بتوانید آن را صرف کنید، بن مضارع را پیدا کنید و تفاوت انواع آن را نیز بشناسید. بسیاری از دانش‌آموزان تصور می‌کنند صرف فعل مضارع عربی یا تشخیص بن مضارع فارسی سخت است، اما واقعیت این است که اگر الگوی ساخت هر دو زبان را یاد بگیرید، بیشتر سؤالات امتحانی را در کمتر از چند دقیقه پاسخ خواهید داد. در این آموزش، ابتدا ساختار فعل مضارع فارسی را کاملاً یاد می‌گیرید، سپس وارد فعل مضارع عربی، ۱۴ صیغه، مثال‌های امتحانی، نکات حفظی و تمرین‌ها می‌شویم تا هیچ ابهامی باقی نماند.

فعل مضارع چیست؟

فعل مضارع فعلی است که نشان می‌دهد انجام یک کار در زمان حال اتفاق می‌افتد یا ممکن است در آینده رخ دهد. برای مثال:

- من کتاب می‌خوانم. ← انجام کار در زمان حال
- او فردا به مدرسه می‌رود. ← انجام کار در آینده

فعل مضارع معمولاً پاسخ این پرسش را می‌دهد:

«چه کاری انجام می‌شود یا انجام خواهد شد؟»

تعریف فعل مضارع در زبان فارسی

در زبان فارسی، فعل مضارع فعلی است که با استفاده از بن مضارع + شناسه ساخته می‌شود و انجام کار را در زمان حال یا آینده نشان می‌دهد.
فرمول کلی:

می + بن مضارع + شناسه

مثال:

- می‌نویسم
- می‌خوانی
- می‌رویم
- می‌سازند

در این مثال‌ها:

- «نویس» بن مضارع فعل نوشتن است.
- «م» شناسه اول شخص مفرد است.

div id="98063760969"><script type="text/JavaScript" >
src="https://www.aparat.com/embed/jit65il?data[rnddiv]=98063760969&data[responsive]=yes"></script
<></div

مفهوم زمان حال و آینده در فعل مضارع فارسی

فعل مضارع فارسی فقط مخصوص زمان حال نیست؛ بلکه در بسیاری از جمله‌ها برای آینده نیز استفاده می‌شود.
مثال:

مفهوم	جمله
حال	من الان درس می‌خوانم.
آینده	من فردا درس می‌خوانم.
عادت همیشگی	او هر روز ورزش می‌کند.

تفاوت فعل مضارع با فعل ماضی و فعل امر

مثال	کاربرد	نوع فعل
نوشتم	انجام کار در گذشته	فعل ماضی
می‌نویسم	انجام کار در حال یا آینده	فعل مضارع
بنویس	درخواست انجام کار	فعل امر

مثال:

- دیروز کتاب خواندم. ← ماضی
- امروز کتاب می‌خوانم. ← مضارع
- کتاب بخوان. ← امر

تعریف فعل مضارع در زبان عربی

در زبان عربی، فعل مضارع فعلی است که انجام کار را در زمان حال یا آینده نشان می‌دهد.

مثال:

- یَكْتُبُ = می‌نویسد
- يَذْهَبُ = می‌رود
- يَقْرَأُ = می‌خواند

فعل مضارع عربی معمولاً با یکی از چهار حرف:

أ، ن، ی، ت

شروع می‌شود که به آن‌ها **حروف مضارعه** می‌گویند.

تفاوت فعل مضارع عربی با ماضی و امر

معنی	مثال	نشانه	نوع فعل
نوشت	كَتَبَ	معمولاً بدون حروف مضارعه	ماضی
می‌نویسد	يَكْتُبُ	دارای یکی از حروف مضارعه	مضارع
بنویس	اُكْتُبْ	درخواست انجام کار	امر

تفاوت فعل مضارع فارسی و عربی

عربی	فارسی	ویژگی
حال و آینده	حال و آینده	زمان
حرف مضارعه + ریشه فعل	می + بن مضارع + شناسه	ساختار
۱۴ صیغه	۶ شناسه	تعداد صرف
بررسی حروف مضارعه و حرکت‌ها	بررسی بن و شناسه	روش تشخیص
مرفوع، منصوب، مجزوم	اخباری، التزامی، مستمر	انواع مهم

فعل مضارع فارسی چگونه ساخته می‌شود؟

فرمول ساخت فعل مضارع فارسی

برای ساخت مضارع فارسی باید سه مرحله را انجام دهید:

۱. پیدا کردن بن مضارع
۲. اضافه کردن «می»
۳. افزودن شناسه مناسب

فرمول:

می + بن مضارع + شناسه

مثال:

فعل «رفتن»:

- بن مضارع: رو
- می + رو + م

نتیجه:

می‌روم

بن مضارع چیست؟

بن مضارع بخشی از فعل است که برای ساخت فعل‌های مربوط به زمان حال استفاده می‌شود. هر فعل در فارسی معمولاً دو بن دارد:

- بن ماضی
- بن مضارع

مثال:

بن مضارع	بن ماضی	مصدر
رو	رفت	رفتن
خور	خورد	خوردن
بین	دید	دیدن
نویس	نوشت	نوشتن

روش پیدا کردن بن مضارع

برای پیدا کردن بن مضارع چند روش وجود دارد:

روش اول: استفاده از فعل امر

در بسیاری از فعل‌ها، فعل امر بدون «ب» همان بن مضارع است.

مثال:

بخوان ← خوان

بن مضارع: خوان

برو ← رو

بن مضارع: رو

روش دوم: حفظ فعل‌های پرکاربرد

برخی فعل‌ها شکل خاص دارند و بهتر است حفظ شوند.

بن مضارع	مصدر
باش	بودن

آی	آمدن
گیر	گرفتن
گو	گفتن

ویدئو آموزشی

div id="24509425420"><script type="text/JavaScript" >
src="https://www.aparat.com/embed/xrx3614?data[rnddiv]=24509425420&data[responsive]=yes"></sc
<ript></div

اشتباهات رایج در پیدا کردن بن مضارع

بسیاری از دانش‌آموزان پایه هشتم در پیدا کردن بن مضارع این اشتباهات را انجام می‌دهند:

۱. استفاده از بن ماضی به جای بن مضارع

اشتباه:

نوشتن ← نوشت

درست:

نوشتن ← نویس

۲. حذف اشتباه «می»

در فعل مضارع فارسی، «می» معمولاً بخشی از ساخت فعل است.

مثال:

می‌خوانم

نه:

خوانم

۳. اشتباه گرفتن مصدر با فعل مضارع

مصدر:

خواندن

فعل مضارع:

می‌خوانم

شناسه‌های فعل مضارع فارسی

شناسه‌ها نشان می‌دهند انجام‌دهنده کار چه کسی است.

شخص	شناسه
من	م
تو	ی
او	د
ما	یم
شما	ید
آنها	ند

انواع فعل مضارع در فارسی

فعل مضارع اخباری

تعریف: رایج‌ترین نوع فعل مضارع فارسی است و برای بیان یک خبر یا انجام کار در حال استفاده می‌شود.

فرمول:

می + بن مضارع + شناسه

مثال:

- من درس می‌خوانم.
- او فوتبال بازی می‌کند.
- ما به مدرسه می‌رویم.

فعل مضارع التزامی

تعریف: فعل مضارع التزامی زمانی استفاده می‌شود که انجام کار همراه با احتمال، شرط، آرزو یا درخواست باشد.

فرمول:

ب + بن مضارع + شناسه

مثال:

- شاید او بیاید.
- باید درس بخوانی.
- امیدوارم موفق شوی.

فعل مضارع مستمر

ساختار

مضارع مستمر انجام کاری را نشان می‌دهد که همین لحظه در حال اتفاق افتادن است.

فرمول:

داشتن + مضارع اخباری

مثال:

- دارم کتاب می‌خوانم.
- داریم غذا می‌خوریم.

فعل مضارع منفی در فارسی

برای منفی کردن فعل مضارع، معمولاً «ن» به ابتدای فعل اضافه می‌شود.

مثال:

منفی	مثبت
نمی‌روم	می‌روم
نمی‌خوانم	می‌خوانم
نمی‌نویسد	می‌نویسد

صرف فعل مضارع فارسی

برای نمونه فعل «نوشتن» را صرف می‌کنیم.

بن مضارع:

نویس

معنی	فعل	شخص
من می‌نویسم	می‌نویسم	من
تو می‌نویسی	می‌نویسی	تو
او می‌نویسد	می‌نویسد	او
ما می‌نویسیم	می‌نویسیم	ما
شما می‌نویسید	می‌نویسید	شما
آن‌ها می‌نویسند	می‌نویسند	آن‌ها

نکات سریع یادگیری فعل مضارع فارسی

برای تسلط سریع‌تر:

۱. ابتدا مصدر را پیدا کنید.
۲. بن مضارع را مشخص کنید.
۳. شناسه مناسب را اضافه کنید.
۴. توجه کنید که فعل درباره چه شخصی صحبت می‌کند.

یک روش ساده برای امتحان:

اگر فعل با «می» شروع شده باشد، احتمال زیادی دارد که مضارع اخباری باشد.

مثال:

- می‌روم
 - می‌خواند
 - می‌سازیم
- همگی فعل مضارع هستند.

فعل مضارع در عربی چیست؟

تعریف ساده فعل مضارع عربی

فعل مضارع در زبان عربی فعلی است که انجام یک کار را در زمان حال یا آینده نشان می‌دهد. در زبان عربی، بیشتر فعل‌های مضارع با یکی از چهار حرف زیر شروع می‌شوند:

أ، ن، ی، ت

این چهار حرف را حروف مضارعه می‌نامند.

مثال:

معنی	فعل مضارع
می‌نویسد	يَكْتُبُ
می‌رود	يَذْهَبُ

می‌نشیند	تَجْلِسُ
درس می‌خوانم	أَدْرُسُ

نقش هر حرف مضارع

معنی	مثال	کاربرد	حرف
می‌نویسم	أَكْتُبُ	اول شخص مفرد	أ
می‌نویسیم	نَكْتُبُ	اول شخص جمع	ن
می‌نویسد	يَكْتُبُ	سوم شخص مذکر	ی
می‌نویسی / می‌نویسد	تَكْتُبُ	دوم شخص یا سوم شخص مؤنث	ت

روش ساده تشخیص فعل مضارع عربی

برای تشخیص فعل مضارع این مراحل را انجام دهید:

۱. به ابتدای فعل نگاه کنید.
۲. اگر یکی از حروف «أ، ن، ی، ت» را دیدید، احتمال مضارع بودن زیاد است.
۳. معنی فعل را بررسی کنید.
۴. شخص فعل را مشخص کنید.

مثال:

يَذْهَبُونَ

- شروع با «ی»
- معنی: می‌روند
- فعل مضارع است.

صرف فعل مضارع عربی در ۱۴ صیغه با معنی

در زبان عربی، فعل‌ها برای ۱۴ حالت مختلف صرف می‌شوند. این ۱۴ صیغه شامل مفرد، مثنی و جمع برای مذکر و مؤنث است.

برای نمونه فعل:

كَتَبَ ← يَكْتُبُ

معنی:

نوشتن ← می‌نویسد

جدول کامل صرف فعل «يَكْتُبُ»

معنی	فعل مضارع	صیغه	شماره
او (مذکر) می‌نویسد	يَكْتُبُ	هو	۱
آن دو مرد می‌نویسند	يَكْتُبَانِ	هما مذکر	۲
آنان می‌نویسند	يَكْتُبُونَ	هم	۳

بسیاری از دانش‌آموزان در حفظ ۱۴ صیغه مشکل دارند، اما اگر آن‌ها را گروه‌بندی کنید، ساده‌تر می‌شوند.

گروه اول: غایب

یعنی کسانی که درباره آن‌ها صحبت می‌کنیم:

- هو
- هما
- هم
- هی
- هما
- هن

گروه دوم: مخاطب

یعنی کسی که با او صحبت می‌کنیم:

- أَنْتَ
- أَنْتِ
- أَنْتُمْ
- أَنْتِ
- أَنْتِ
- أَنْتِ

گروه سوم: متکلم

یعنی کسی که خودش صحبت می‌کند:

- أَنَا
- نَحْنُ

چند فعل مضارع عربی با معنی

صرف یا مثال	معنی	ریشه	فعل مضارع
صرف نمونه: • هو: يَكْتُبُ (او می‌نویسد) • أنا: أَكْتُبُ (من می‌نویسم) • نحن: نَكْتُبُ (ما می‌نویسیم)	می‌نویسد	ک ت ب	يَكْتُبُ
مثال: يَقْرَأُ الطَّالِبُ الدَّرْسَ. ترجمه: دانش‌آموز درس را می‌خواند.	می‌خواند	ق ر ا	يَقْرَأُ
مثال: يَذْهَبُ عَلِيٌّ إِلَى الْمَدْرَسَةِ. ترجمه: علی به مدرسه می‌رود.	می‌رود	ذ ه ب	يَذْهَبُ
مثال: يَجْلِسُ الْوَلَدُ فِي الصَّفِّ. ترجمه: پسر در کلاس می‌نشیند.	می‌نشیند	ج ل س	يَجْلِسُ

يَفْتَحُ	ف ت ح	باز می‌کند	مثال: يَفْتَحُ الْبَابَ ترجمه: در را باز می‌کند.
يَدْرُسُ	د ر س	درس می‌خواند	مثال: يَدْرُسُ الطَّالِبُ الْعَرَبِيَّةَ ترجمه: دانش‌آموز عربی مطالعه می‌کند.

فعل مضارع عربی کلاس هشتم با مثال

مثال اول

يَذْهَبُ الطَّالِبُ إِلَى الْمَدْرَسَةِ.

ترجمه:

دانش‌آموز به مدرسه می‌رود.

تحلیل:

- يَذْهَبُ ← فعل مضارع
- الطَّالِبُ ← فاعل

مثال دوم

تَقْرَأُ فَاطِمَةُ الْكِتَابَ.

ترجمه:

فاطمه کتاب را می‌خواند.

نکته:

چون فاطمه مؤنث است، فعل با «ت» شروع شده است.

مثال سوم

تَكْتُبُ الدَّرْسَ.

ترجمه:

ما درس را می‌نویسیم.

نکته:

حرف «ن» نشان‌دهنده اول شخص جمع است.

نکات امتحانی عربی هشتم برای فعل مضارع

برای پاسخ سریع به سوالات امتحان:

تشخیص فعل مضارع

به ابتدای فعل توجه کنید:

- أ
- ن

- ی
- ت

مثال:

یجلس ← مضارع

تفتح ← مضارع

نذهب ← مضارع

تشخیص حروف مضارعه

در فعل:

يَدْرُسُونَ

حرف مضارعه:

ی

در فعل:

أَكْتُبُ

حرف مضارعه:

أ

اشتباهات رایج دانش‌آموزان در یادگیری فعل مضارع عربی

بیشتر اشتباهاتی که دانش‌آموزان در امتحان‌های عربی مرتکب می‌شوند، به دلیل بی‌توجهی به حروف مضارعه، صیغه‌ها و ترجمه فعل است. اگر این چند خطای رایج را بشناسید، بخش زیادی از اشتباهات امتحانی را تکرار نخواهید کرد.

اشتباه اول: مضارع دانستن هر فعلی که حرف «ت» دارد

یکی از رایج‌ترین اشتباه‌ها این است که دانش‌آموزان تصور می‌کنند هر فعلی که حرف «ت» در آن دیده شود، فعل مضارع است. در حالی که وجود حرف «ت» به تنهایی نشانه مضارع بودن فعل نیست؛ مهم این است که فعل با یکی از حروف مضارعه (أ، ن، ی، ت) شروع شود.

مثال نادرست

کَتَبَ (نوشت)

برخی دانش‌آموزان به دلیل وجود حرف «ت» آن را مضارع تشخیص می‌دهند، در حالی که این فعل ماضی است و «ت» در وسط ریشه فعل قرار دارد.

مثال درست

تَكْتُبُ (می‌نویسی / می‌نویسد)

در این مثال، حرف «ت» ابتدای فعل آمده است؛ بنابراین این فعل مضارع محسوب می‌شود.

نکته امتحانی: همیشه به اولین حرف فعل نگاه کنید، نه حروفی که در وسط یا انتهای آن قرار دارند.

اشتباه دوم: حفظ کردن شکل فعل بدون یادگیری معنی صیغه‌ها

بعضی دانش‌آموزان فقط جدول صرف را حفظ می‌کنند، اما نمی‌دانند هر صیغه به چه شخصی اشاره می‌کند. همین موضوع باعث می‌شود در بخش ترجمه یا تشخیص ضمیر، پاسخ اشتباه بدهند.

مثال

تَكْتُبَنَّ

یعنی:

تو (دختر) می نویسی.

اگر معنی صیغه را ندانید، ممکن است آن را به اشتباه «او می نویسد» یا «شما می نویسید» ترجمه کنید.
راه حل: هنگام حفظ صرف، همیشه ضمیر + فعل + ترجمه را با هم تمرین کنید؛ مثلاً:

- أنا → أكتب → من می نویسم
- أنتَ → تكتب → تو می نویسی
- نحن → نكتب → ما می نویسیم

اشتباه سوم: اشتباه گرفتن صیغه های مثنی و جمع

در زبان فارسی شکل جداگانه ای برای «دو نفر» وجود ندارد؛ به همین دلیل بسیاری از دانش آموزان در عربی، مثنی را با جمع اشتباه می گیرند.

مثال

معنی	فعل
آن دو نفر می نویسند.	يَكْتُبَانِ
آن ها (سه نفر یا بیشتر) می نویسند.	يَكْتُبُونَ

به پسوند فعل دقت کنید:

- ان (ان) → نشانه مثنی
- ون (ون) → نشانه جمع مذکر

تर्फند حفظ: هر جا پایان فعل «ان» را دیدید، به یاد عدد ۲ بیفتید؛ اما اگر پایان آن «ون» بود، منظور سه نفر یا بیشتر است.

اشتباه چهارم: تشخیص ندادن حروف مضارعه

برخی دانش آموزان هنگام خواندن متن عربی، بدون توجه به ابتدای فعل، زمان آن را حدس می زنند. در حالی که اولین قدم برای تشخیص فعل مضارع، بررسی حروف مضارعه است.

حروف مضارعه عبارت اند از:

أ، ن، ی، ت

اگر فعل با یکی از این چهار حرف شروع شود، احتمال زیادی وجود دارد که مضارع باشد.

نمونه ها

- أدرسُ → درس می خوانم .
- نذهبُ → می رویم .
- يجلسُ → می نشیند .
- تكتبُ → می نویسی .

نکته: البته همیشه مطمئن شوید این حروف جزئی از ساختار فعل هستند، نه بخشی از کلمه ای دیگر.

اشتباه پنجم: ترجمه نادرست فعل مضارع

فعل مضارع عربی معمولاً دو مفهوم را می‌رساند:

- انجام کار در زمان حال
- انجام کار در آینده نزدیک (بسته به مفهوم جمله)

مثلاً:

يَذْهَبُ عَلِيٌّ

می‌تواند به این صورت ترجمه شود:

- علی می‌رود .
 - علی خواهد رفت . (اگر از مفهوم جمله آینده مشخص باشد).
- بعضی دانش‌آموزان همیشه فقط یک ترجمه را حفظ می‌کنند و در امتحان دچار اشتباه می‌شوند.

اشتباه ششم: بی‌توجهی به حرکت آخر فعل

در پایه‌های بالاتر، حرکت آخر فعل اهمیت زیادی پیدا می‌کند. بسیاری از دانش‌آموزان تفاوت این سه حالت را نادیده می‌گیرند:

- يَكْتُبُ → مرفوع
- لَنْ يَكْتُبَ → منصوب
- لَمْ يَكْتُبْ → مجزوم

اگر قبل از فعل، حروفی مانند لَنْ یا لَمْ را مشاهده کردید، باید انتظار داشته باشید که حرکت آخر فعل تغییر کند.
نکته امتحانی: در سؤالات تشخیص «مرفوع، منصوب و مجزوم»، ابتدا کلمه قبل از فعل را بررسی کنید، سپس به حرکت آخر فعل توجه داشته باشید. این روش سریع‌تر و دقیق‌تر از حفظ کردن صرف قواعد است.

فعل مضارع مرفوع، منصوب و مجزوم در عربی

فعل مضارع در زبان عربی از نظر اعراب (حرکت آخر فعل) سه حالت اصلی دارد:

۱. مرفوع

۲. منصوب

۳. مجزوم

تفاوت این سه حالت به کلمه‌ای بستگی دارد که قبل از فعل مضارع قرار می‌گیرد. اگر قبل از فعل هیچ عامل خاصی نباشد، فعل مرفوع است؛ اگر یکی از حروف ناصبه قبل از آن بیاید، منصوب می‌شود و اگر یکی از حروف جازمه قبل از آن قرار گیرد، مجزوم خواهد بود.

مثال	چه زمانی به کار می‌رود؟	حالت فعل
يَكْتُبُ الطَّالِبُ الدَّرْسَ	قبل از فعل هیچ حرف ناصب یا جازمی وجود ندارد.	مرفوع
لَنْ يَذْهَبَ	قبل از فعل یکی از حروف ناصبه مانند اَنْ، لَنْ، كَيْ قرار می‌گیرد.	منصوب
لَمْ يَكْتُبْ	قبل از فعل یکی از حروف جازمه مانند لَمْ، لَا النَّاهِيَةَ قرار می‌گیرد.	مجزوم

۱. فعل مضارع مرفوع

مرفوع، حالت اصلی و عادی فعل مضارع است. هرگاه قبل از فعل مضارع هیچ عامل نصب یا جزم وجود نداشته باشد، فعل به صورت مرفوع می‌آید و معمولاً آخر آن دارای ضمه (ـُ) است.

مثال

يَكْتُبُ الطَّالِبُ الدَّرْسَ.

دانش‌آموز درس را می‌نویسد.

در این جمله:

- يَكْتُبُ ← فعل مضارع مرفوع
- هیچ حرف ناصب یا جازمی قبل از فعل وجود ندارد .

۲. فعل مضارع منصوب

اگر قبل از فعل مضارع یکی از حروف ناصبه قرار بگیرد، فعل از حالت مرفوع خارج شده و منصوب می‌شود. در این حالت معمولاً حرکت آخر فعل به فتحه (ـِ) تغییر می‌کند.

مهم‌ترین حروف ناصبه

- أَنْ (که، اینکه)
- لَنْ (هرگز، نخواهد)
- كَيْ (برای اینکه)

مثال اول

لَنْ يَذْهَبَ.

او نخواهد رفت.

در این جمله:

- لَنْ ← حرف ناصبه
- يَذْهَبَ ← فعل مضارع منصوب

مثال دوم

أُرِيدُ أَنْ أَدْرُسَ.

می‌خواهم درس بخوانم.

در این جمله نیز أَنْ باعث منصوب شدن فعل أَدْرُسَ شده است.

۳. فعل مضارع مجزوم

هرگاه قبل از فعل مضارع یکی از حروف جازمه قرار بگیرد، فعل مجزوم می‌شود. در این حالت معمولاً حرکت آخر فعل ساکن (ـِ) خواهد بود.

مهم‌ترین حروف جازمه

- لَمْ (برای منفی کردن فعل گذشته)
- لَا النَّاهِيَة (برای نهی و دستور منفی)

مثال اول

لَمْ يَكْتُبْ.

او ننوشت.

در این جمله:

- لَمْ ← حرف جازمه
- يَكْتُبْ ← فعل مضارع مجزوم

مثال دوم

لا تَلْعَبْ فِي الصَّفِّ.

در کلاس بازی نکن.

در این مثال نیز لا الناهية باعث مجزوم شدن فعل تَلْعَبْ شده است.

تفاوت مرفوع، منصوب و مجزوم در یک نگاه

مثال	حرکت آخر فعل	حرف قبل از فعل	نوع فعل
يَكْتُبْ	ضمه (ـُ)	هیچ کدام	مرفوع
لَنْ يَذْهَبَ	فتحه (ـَ)	أَنْ، لَنْ، كَى	منصوب
لَمْ يَكْتُبْ	سكون (ـْ)	لَمْ، لا الناهية	مجزوم

نکته امتحانی: اگر در سؤال از شما خواسته شد نوع فعل مضارع را مشخص کنید، ابتدا به کلمه قبل از فعل نگاه کنید. وجود أَنْ، لَنْ یا كَى نشانه منصوب بودن و وجود لَمْ یا لا الناهية نشانه مجزوم بودن است. اگر هیچ یک از این حروف وجود نداشت، فعل به احتمال زیاد مرفوع است. این روش سریع ترین راه برای پاسخ دادن به سؤالات امتحانی است.

فعل مضارع معلوم و مجهول در عربی

فعل مضارع معلوم

تعریف: در فعل مضارع معلوم، انجام دهنده کار مشخص است و ما می دانیم چه کسی کار را انجام می دهد.

مثال:

يَكْتُبُ الطَّالِبُ الدَّرْسَ.

ترجمه:

دانش آموز درس را می نویسد.

تحلیل:

- يَكْتُبُ ← فعل مضارع معلوم
- الطَّالِبُ ← انجام دهنده کار

فعل مضارع مجهول

تعریف: در فعل مجهول، انجام دهنده کار مشخص نیست یا اهمیت ندارد. در این حالت تمرکز روی خود عمل است، نه انجام دهنده آن.

مثال:

يُكْتَبُ الدرس.

ترجمه:

درس نوشته می‌شود.

در این جمله مشخص نیست چه کسی درس را می‌نویسد.

تفاوت فعل معلوم و مجهول

ترجمه	مثال	ویژگی	نوع فعل
علی در را باز می‌کند	يَفْتَحُ عَلِيُّ الْبَابَ	انجام‌دهنده مشخص است	معلوم
در باز می‌شود	يُفْتَحُ الْبَابُ	انجام‌دهنده مشخص نیست	مجهول

۲۰ مثال از فعل مضارع فارسی و عربی

۱۰ مثال فعل مضارع فارسی با توضیح

۱. من کتاب می‌خوانم.

نوع فعل:

مضارع اخباری

تحلیل:

- بن مضارع: خوان
- شناسه: م

۲. او به مدرسه می‌رود.

نوع فعل:

مضارع اخباری

تحلیل:

- بن مضارع: رو
- شناسه: د

۳. ما فوتبال بازی می‌کنیم.

نوع فعل:

مضارع اخباری

تحلیل:

- بن مضارع: کن
- شناسه: یم

۴. آن‌ها درس می‌نویسند.

نوع فعل:

مضارع اخباری

تحلیل:

- بن مضارع: نویس
- شناسه: ند

۵. تو خوب صحبت می‌کنی.

نوع فعل:

مضارع اخباری

تحلیل:

- بن مضارع: کن
- شناسه: ی

۶. باید تلاش کنی.

نوع فعل:

مضارع التزامی

تحلیل:

- بن مضارع: کن
- شناسه: ی

۷. شاید فردا بیاید.

نوع فعل:

مضارع التزامی

تحلیل:

- بن مضارع: آی
- شناسه: د

۸. دارم مطالعه می‌کنم.

نوع فعل:

مضارع مستمر

تحلیل:

انجام کار در همین لحظه را نشان می‌دهد.

۹. ما نمی‌رویم.

نوع فعل:

مضارع منفی

تحلیل:

علامت منفی:

ن

۱۰. او نمی‌خوابد.

نوع فعل:

مضارع منفی

تحلیل:

فعل مثبت:

می‌خوابد

فعل منفی:

نمی‌خوابد

۱۰ مثال فعل مضارع عربی با ترجمه

۱. يَكْتُبُ الطَّالِبُ الدَّرْسَ.

ترجمه:

دانش‌آموز درس را می‌نویسد.

تحلیل:

- يَكْتُبُ: فعل مضارع

• الطالب: فاعل

٢. يَقْرَأُ عَلَى الْكِتَابِ.

ترجمه:

على کتاب را می خواند.

تحلیل:

ریشه:

ق ر أ

٣. يَذْهَبُ الْوَلَدُ إِلَى الْمَدْرَسَةِ.

ترجمه:

پسر به مدرسه می رود.

٤. تَجْلِسُ فَاطِمَةُ فِي الصَّفِّ.

ترجمه:

فاطمه در کلاس می نشیند.

نکته:

به دلیل مؤنث بودن فاطمه، فعل با «ت» آمده است.

٥. تَدْرُسُ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ.

ترجمه:

ما زبان عربی را مطالعه می کنیم.

نکته:

ن نشانه اول شخص جمع است.

٦. أَفْتَحُ الْبَابَ.

ترجمه:

من در را باز می کنم.

٧. يَلْعَبُ الْأَطْفَالُ فِي الْحَدِيقَةِ.

ترجمه:

کودکان در پارک بازی می کنند.

٨. تَسْمَعُ الْبِنْتُ الصَّوْتَ.

ترجمه:

دختر صدا را می شنود.

٩. يَشْرَبُ الرَّجُلُ الْمَاءَ.

ترجمه:

مرد آب می‌نوشد.

١٠. يَحْفَظُ الطَّالِبُ الدَّرْسَ.

ترجمه:

دانش‌آموز درس را حفظ می‌کند.

چگونه ١٤ صیغه عربی را سریع حفظ کنیم؟

حفظ ١٤ صیغه در نگاه اول سخت به نظر می‌رسد، اما با دسته‌بندی درست بسیار آسان‌تر می‌شود.

```
div id="96256534629"><script type="text/JavaScript" >
src="https://www.aparat.com/embed/x84e12u?data[rnddiv]=96256534629&data[responsive]=yes"></scr
<ipt></div
```

روش اول: حفظ بر اساس سه گروه

گروه غایب

کسانی که درباره آن‌ها صحبت می‌کنیم:

- هو
- هما
- هم
- هی
- هما
- هن

نشانه‌های مهم:

ی و ت

گروه مخاطب

کسانی که با آن‌ها صحبت می‌کنیم:

- أَنْتَ
- أَنْتَما
- أَنْتُم
- أَنْتِ
- أَنْتَما
- أَنْتَن

نشانه‌های مهم:

ت

گروه متکلم

گوینده:

- أنا
- نحن

نشانه‌ها:

أ

ن

الگوهای آموزشی برای حفظ صرف عربی

برای فعل «درس خواندن»:

معنی	شکل فعل
من می‌خوانم	أدرس
ما می‌خوانیم	ندرس
او می‌خواند	یدرس
تو می‌خوانی	تدرس

چهار حرف اصلی را حفظ کنید:

- أ = من
- ن = ما
- ی = او (مذکر)
- ت = تو یا مؤنث

تمرین تشخیص فعل مضارع

بخش اول: چهارگزینه‌ای

سوال ۱

کدام گزینه فعل مضارع است؟

الف) کَتَبَ

ب) يَكْتُبُ

ج) اُكْتُبُ

د) كِتَاب

پاسخ:

گزینه ب

سوال ۲

بن مضارع «رفتن» کدام است؟

الف) رفت

ب) رفته

ج) رو

د) رفتن

پاسخ:

گزینه ج

سوال ۳

کدام فعل مضارع فارسی است؟

الف) نوشتم

ب) بنویس

ج) می نویسم

د) نوشته

پاسخ:

گزینه ج

تمرین جای خالی

جمله ها را کامل کنید:

۱. من کتاب.....

(خواندن)

پاسخ:

می خوانم

۲. هو..... الدرس.

(کَتَبَ)

پاسخ:

يَكْتُبُ

۳. ما به مدرسه.....

(رفتن)

پاسخ:

می رویم

تمرین تشخیص نوع فعل

نوع فعل های زیر را مشخص کنید:

نوع	فعل
مضارع اخباری	می نویسم
مضارع التزامی	باید بروی
مضارع مستمر	دارم می خوانم

مضارع عربی	یکتُبْ
------------	--------

دانلود PDF آموزش فعل مضارع فارسی و عربی

برای مرور سریع قبل از امتحان، داشتن یک فایل خلاصه بسیار کاربردی است.

محتوای PDF آموزش فعل مضارع شامل:

- تعریف فعل مضارع فارسی و عربی
- جدول صرف فعل فارسی
- جدول ۱۴ صیغه عربی
- حروف مضارعه
- مثال‌های مهم
- نکات امتحانی

دانلود فایل pdf راهنمای جامع فعل مضارع: تسلط بر زمان حال در فارسی و عربی

خلاصه نکات مهم فعل مضارع

Sarlasan.com

خلاصه نکات مهم فعل مضارع

مهمترین قواعد فارسی

فارسی

1 فعل مضارع فارسی با بن مضارع ساخته می‌شود.

2 شناسه مشخص می‌کند چه کسی کار را انجام می‌دهد.

3 انواع مهم آن:

التزامی

اخباری

مستمر

منفی

مهمترین قواعد عربی

عربی

1 فعل مضارع به یکی از حروف

أ ن ي ت

شروع می‌شود.

2 فعل مضارع عربی ۱۴ صیغه دارد.

14

3 سه حالت مهم آن:

مجزوم

منصوب

مرفوع

یادگیری آسان، موفقیت در امتحان

شناسه‌ها را
خوب بشناس

حروف مضارعه
را حفظ کن

صرف ۱۴ صیغه
را تمرین کن

با تمرین و تکرار
درست یاد می‌گیری

نکته طلایی: معنی، شکل و کاربرد را با هم یاد بگیرید تا به راحتی در متن‌ها و امتحانات موفق شوید.

سوالات متداول

۱. فعل مضارع چیست؟ فعلی است که انجام کار را در زمان حال یا آینده نشان می‌دهد.
۲. فعل مضارع فارسی چه انواعی دارد؟ اخباری، التزامی، مستمر و منفی.
۳. حروف مضارعه در عربی کدام‌اند؟ ا، ن، ی، ت.
۴. چگونه ۱۴ صیغه را سریع حفظ کنیم؟ ابتدا ضمیرها را حفظ کنید، سپس صرف یک فعل ساده مانند یکتب را تمرین کرده و همان الگو را برای سایر فعل‌ها تکرار کنید.
۵. تفاوت مضارع اخباری و التزامی چیست؟ مضارع اخباری وقوع قطعی یا عادی یک عمل را بیان می‌کند، اما مضارع التزامی برای بیان احتمال، آرزو، پیشنهاد یا الزام به کار می‌رود.
۶. بن مضارع را چگونه پیدا کنیم؟ در بیشتر فعل‌های فارسی، با ساختن فعل امر و حذف «ب» ابتدای آن می‌توان بن مضارع را به دست آورد.
۷. تفاوت فعل مضارع منصوب و مجزوم چیست؟ فعل منصوب پس از حروف ناصبه مانند آن و لن می‌آید، اما فعل مجزوم پس از حروف جازمه مانند لم و لا الناهیه قرار می‌گیرد.
۸. آیا این آموزش برای عربی پایه هشتم مناسب است؟ بله. تمام مباحث اصلی کتاب عربی هشتم، از تشخیص فعل مضارع و حروف مضارعه تا صرف، ترجمه و نکات امتحانی، در این آموزش پوشش داده شده است.
۹. پرکاربردترین فعل‌های مضارع عربی کدام‌اند؟ از پرکاربردترین افعال می‌توان به یکتب، یقرأ، یدرس، یذهب، یجلس، یفتح، یشرب، یأكل اشاره کرد که در کتاب‌های درسی و آزمون‌ها نیز بسیار تکرار می‌شوند.

جمع‌بندی نهایی

فعل مضارع یکی از مهم‌ترین مباحث دستور زبان فارسی و عربی است و پایه یادگیری بسیاری از مطالب کتاب‌های درسی و سؤالات امتحانی را تشکیل می‌دهد. شاید در نگاه اول، صرف فعل‌ها یا تشخیص انواع آن‌ها کمی پیچیده به نظر برسد، اما اگر به جای حفظ کردن، منطق ساخت فعل را یاد بگیرید، این مبحث بسیار ساده‌تر خواهد شد. در زبان فارسی کافی است بن مضارع را به درستی تشخیص دهید و شناسه‌های فعل را بشناسید تا بتوانید بیشتر فعل‌های مضارع را بسازید و تحلیل کنید. در زبان عربی نیز با یادگیری حروف مضارعه (ا، ن، ی، ت)، تسلط بر ۱۴ صیغه و شناخت تفاوت مرفوع، منصوب و مجزوم، بخش بزرگی از مباحث دستور زبان را به راحتی درک خواهید کرد. پیشنهاد می‌کنیم جدول‌های صرف، مثال‌های این مقاله و تمرین‌ها را چند بار مرور کنید؛ زیرا تکرار و حل مثال‌های متنوع، بهترین راه برای تثبیت این مبحث در ذهن است. با تسلط بر این نکات، پاسخ دادن به بیشتر سؤالات مربوط به فعل مضارع در امتحان‌های فارسی و عربی پایه هشتم و حتی آزمون‌های مقاطع بالاتر، برای شما بسیار آسان‌تر خواهد بود.